

Sygn. akt I C 967/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 listopada 2021r.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Renata Lech

Protokolant: sekretarz sądowy Daria Bernacka

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2021r. w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa **K. S.**

przeciwko **(...) Bank (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.**

o ustalenie nieważności umowy i zapłatę

1. stwierdza, iż umowa kredytu na cele mieszkaniowe (...) Nr (...) zawarta w dniu 11 września 2008r. pomiędzy powódką K. S. a (...) Bankiem Spółką Akcyjną z siedzibą w W., obecnie (...) Bank Spółka Akcyjna w W. jest nieważna w całości;
2. oddala powództwo w pozostałej części;
3. znosi wzajemnie koszty procesu między stronami.

Sygn. akt I C 976/21

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 24 czerwca 2021 roku powódka **K. S.** reprezentowana przez adwokata O. M., skierowanym przeciwko **(...) Bank Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.** wniosła o :

- **zasądzenie** od pozwanego (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powódki kwoty:

a. 156.768,46 złotych (sto pięćdziesiąt sześć tysięcy siedemset sześćdziesiąt osiem 46/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia doręczenia pozwanemu odpisu pozwu do dnia zapłaty, tytułem zwrotu nienależnie pobranych kwot w przypadku uznania, iż umowa kredytu na cele mieszkaniowe (...) Nr (...) z dnia 11 września 2008 r. jest nieważna;

b. ewentualnie w przypadku uznania przez Sąd, iż umowa kredytu na cele mieszkaniowe (...) Nr (...) z dnia 11 września 2008 r. jest ważna, kwoty **65.987,04 złotych** (sześćdziesiąt pięć tysięcy dziewięćset osiemdziesiąt siedem 04/00) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia doręczenia pozwanemu odpisu pozwu do dnia zapłaty, tytułem zwrotu nienależnie pobranych kwot w przypadku uznania, iż w umowie kredytu na cele mieszkaniowe (...) Nr (...) z dnia 11 września 2008 r. znajdują się niedozwolone postanowienia umowne;

- **ustalenie**, iż umowa kredytu na cele mieszkaniowe (...) Nr (...) z dnia 11 września 2008 r. jest nieważna,

- zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, powiększonych o kwotę 17 zł tytułem uiszczonej opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu żądania pozwu powódka wskazała, iż umowa zawarta pomiędzy powódką, a pozwanym była umową sprzeczną z treścią przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Pr. bank., gdyż nie spełnia ona wymogów co do minimum treści, stawianych przez art. 69 ust. 1, który stanowi, że przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych, a kredytobiorca zobowiązuje się do zwrotu wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami oraz zapłaty prowizji. Ponadto narusza przepis art. 69 ust. 2 pkt. 2 i 4 albowiem określa istotne postanowienia umowy tj. kwotę oraz zasady i termin spłaty kredytu w sposób niejednoznaczny, nieprecyzyjny tj. bez dokładnego, przewidywalnego określenia kursu waluty. Umowa jest ponadto spreczna z art. 69 ust 1 i ust. 2 pkt. 2 ustawy, gdyż nie określa, na zasadzie konsensu stron, kwoty kredytu. Narusza ponadto art. 358 §1 k.c. w zw. z art. 9 ustawy z dnia 27 lipca 2002r. Prawo dewizowe w brzmieniu obowiązującym na dzień zawarcia umowy, gdyż zgodnie z obowiązującą wówczas zasadą walutowości zobowiązania pieniężne mogły być wyrażone wyłącznie w PLN.

Kredyt ten został w umowie określony jako denominowany (waloryzowany) niemniej jednak z treści postanowień umowy wynika, iż był to kredyt indeksowany.

Kwestionowane przez powódkę postanowienia, to:

§ 2 ust. 1 umowy: „(...)Bank udziela kredytobiorcy kredytu w kwocie 250 000,00 zł denominowanego (waloryzowanego) w walucie (...) na okres 360 miesięcy od dnia 11-09-2008 do dnia 15-09-2038 (ostateczny termin spłaty kredytu) na zasadach określonych w umowie i OW KM...”.

§ 2 ust. 2 umowy: Kwota kredytu denominowanego (waloryzowanego) w (...) lub transzy kredytu zostanie określona według kursu kupna dewiz dla wyżej wymienionej waluty zgodnie z „Tabelą kursów” obowiązującą w banku w dniu wykorzystania kredytu lub transzy kredytu.

§ 4 ust la. „Każda transza kredytu wykorzystywana jest w złotych, przy jednoczesnym przeliczeniu kwoty kredytu według kursu kupna dewiz dla (...) zgodnie z Tabelą kursów obowiązującą w Banku w dniu wykorzystania danej transzy.”

§ 9 ust. 2 zdanie 2-4: „Wysokość rat kapitałowo-odsetkowych określana jest w (...). Spłata rat kapitałowo-odsetkowych dokonywana jest w złotych po uprzednim przeliczeniu rat kapitałowo-odsetkowych według kursu sprzedaży dewiz dla (...) zgodnie z (...) obowiązującą w Banku w dniu spłaty. Wysokość rat kapitałowo-odsetkowych w złotych zależy od wysokości kursu sprzedaży dewiz dla (...) obowiązującego w banku w dniu spłaty, a tym samym zmiana wysokości w/w kursu waluty ma wpływ na ostateczną wysokość spłaconego przez Kredytobiorcę kredytu”.

Powódka w pozwie wskazała na postanowienia Umowy kredytu: § 2 ust. 2, § 4 ust. la, § 9 ust. 2 Umowy kredytu, które jej zdaniem są abuzywne z uwagi na to, że naruszają dobre obyczaje i jednocześnie rażąco naruszają interesy powódki.

W ocenie powódki zakwestionowane w niniejszej sprawie postanowienia umowne dotyczą m.in. indeksacji oraz zasad ustalania kursów kupna i sprzedaży waluty obcej :

1. zostały jednostronnie ukształtowane przez bank, a następnie narzucone powódkce we wzorcu umowy o kredyt,
2. powódka nie miała rzeczywistego wpływu na treść postanowień wzorca umowy, a autonomia ich woli ograniczała się w istocie jedynie do decyzji czy przystąpić do danej umowy czy nie,
3. nie regulują głównych świadczeń stron umowy o kredyt, albowiem dotyczą jedynie zasad określania kursów kupna waluty, który wykorzystany był do arbitralnego, zawyżonego określania przez bank wysokości kwoty zobowiązania powodów, a w konsekwencji zapewnienia sobie możliwości osiągnięcia dodatkowego zysku,

4. nie są jednoznaczne, gdyż nie precyzują żadnych obiektywnych, sprawdzalnych kryteriów, przesłanek, warunków ani czynników, które miałyby wpływać na sposób określenia przez bank wysokości kursów kupna waluty, ani nie określają jednoznacznie dnia, z którego kurs zostanie zastosowany,
5. są sprzeczne z dobrymi obyczajami, rażąco godząc w równowagę kontraktową poprzez przyznanie bankowi uprawnienia do jednostronnego, swobodnego kształtowania kursów kupna waluty, czyli wskaźnika wpływającego bezpośrednio na wysokość zobowiązania konsumenta, przy jednoczesnym pozbawieniu powodów możliwości zapoznania się i zweryfikowania słuszności stosowanych kryteriów, czynników tego ukształtowania (wzorzec nie określa żadnych przesłanek, okoliczności, czynników ani żadnych przejrzystych i sprawdzalnych kryteriów, które mogłyby determinować zasady i granice swobody banku w określaniu wysokości kursu, dając bankowi w tym zakresie nieograniczoną swobodę i dowolność),
6. rażąco naruszają interes konsumenta, obciążając powódkę w całości ryzykiem kursowym waluty na wolnym rynku, ale również ryzykiem całkowicie dowolnego, arbitralnego kształtowania kursu kupna waluty przez bank, w oderwaniu od warunków rynkowych, zapewniając bankowi dodatkowe, nieuzasadnione i nieekwiwalentne źródło dochodu,
7. nie mogły być przez nikogo (a zwłaszcza powódkę, ani Sąd) poza przedsiębiorcą (pozwany) w żaden sposób zweryfikowane w zakresie zasad, wedle których następuje ustalenie kursów walut, a w konsekwencji wysokości rat kapitałowo - odsetkowych i w tym kontekście nawet ewentualne wy tłumaczenie mechanizmu stosowanego w tym zakresie należy uznać za niewystarczające, gdyż zasadami tam wskazanymi waloryzowane są świadczenia stron umowy, co umożliwia pozwanemu kształtować w sposób jednostronny sytuację kredytobiorcy, zakłócając tym samym równowagę kontraktową stron umowy kredytu.

W ocenie powódki nie można dokonywać denominacji kwoty kredytu, lecz tylko raty odsetkowej. Zatem wahania kursu (...) mogą wpłynąć tylko na wysokość raty odsetkowej, lecz nie kapitałowej, gdyż zobowiązanie do spłaty udzielonego kredytu nie może rosnąć ani spadać w zależności od kursu waluty denominacji, lecz musi być stałe w wysokości kwoty rzeczywiście wypłaconej. Wprowadzenie takiego mechanizmu prowadziłoby do rozłożenia ryzyka wahań kursowych pomiędzy kredytobiorcami, a bankiem.

Uzasadniając roszczenie o unieważnienie umowy kredytu powódka wskazała, iż należy uznać, że skoro klauzula denominacyjna była nieważna w części dotyczącej kapitału, to powinno to prowadzić do uznania nieważności całej umowy kredytowej, gdyż bez kwestionowanego zapisu strony nie zawarłaby umowy w takim kształcie.

Powódka podnosiła, iż kwestionowane postanowienia umowne są sprzeczne z dobrymi obyczajami oraz rażąco naruszają interes powódki będącej konsumentem, gdyż powodują rażącą dysproporcję praw i obowiązków umownych na niekorzyść konsumenta, jak również są nietransparentne. Jak wynika z kwestionowanych regulacji wzorca umowy, sposób ustalenia wartości kursu waluty (...) podawanych w Tabeli banku nie został w żaden sposób określony, postanowienia te są zatem całkowicie niejednoznaczne i nieprzejrzyste.

Wobec tego, iż kwestionowane postanowienia umowne dotyczą głównych świadczeń stron, kluczowych dla ważności całej umowy, prowadzą one do nieważności całej umowy.

Powyższe oznacza, że ze względu na zastosowane przez pozwanego „zasady” waloryzacji kwoty udzielonego kredytu w polskich złotych, w chwili podpisywania umowy powódka nie знаła faktycznej wysokości swojego zobowiązania oraz nie otrzymała narzędzi, które pozwoliłyby jej na jego określenie. Tym samym, wartość kwoty kredytu po waloryzacji, jak również wysokość rat kredytu oraz pozostałego do spłaty zadłużenia, była uzależniona tylko i wyłącznie od mierników wartości (jak np. kurs kupna waluty (...)), które to były przez pozwanego określane w sposób arbitralny, bez żadnych wytycznych i ograniczeń zawartych w treści umowy lub też regulowanych powszechnie obowiązującymi przepisami prawa.

(k.1-42)

Pozwany (...) Bank Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. reprezentowany przez pełnomocnika adwokata M. W. nie uznał żądania pozwu i wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie kosztów procesu. Pozwany zakwestionował roszczenie tak co do zasady, jak i wysokości.

Roszczenie związane jest z zawartą pomiędzy stronami postępowania Umową kredytu na cele mieszkaniowe (...) Nr (...) z dnia 11 września 2008 roku (zwaną dalej: „Umową kredytu”).

Pozwany wskazał, iż nie naruszył żadnych obowiązków informacyjnych względem powódki. W dacie zawarcia umowy nie obowiązywały żadne wymogi prawne co do wymogów informacyjnych związanych z oferowaniem kredytów indeksowanych, a mimo to pozwana zapewniła wewnętrznie, takie informowanie przez swoich pracowników.

Strona powodowa stara się w sposób nieuprawniony oceniać treść umowy przez pryzmat regulacji prawnych i orzecznictwa (...) zapadłego wiele lat po jej zawarciu.

W pierwszej kolejności pozwany podkreślił, iż przed podpisaniem umowy strona powodowa otrzymała jej informacyjny egzemplarz wraz z regulaminem, które to mogła skonsultować z prawnikiem lub też samodzielnie przeanalizować w dogodnej chwili.

Pozwany podnosi, że świadomość zmienności kursu walut stanowi element wiedzy powszechnej. Ponadto pozwany zwraca uwagę na okoliczność, że niezależnie od informacji przekazywanych stronie powodowej przez pozwaną, ta zamierzając zawrzeć umowę kredytu powiązaną z kursem waluty obcej powinna samodzielnie zainteresować się ryzykiem wzrostu tego kursu poprzez analizę powszechnie dostępnych informacji w przedmiocie historycznych zmian kursu dot. franka szwajcarskiego.

Wahania występowały również przed zawarciem przez stronę powodową umowy. Zmiany kursów walut same w sobie są zatem rzeczą naturalną i jak najbardziej przewidywalną, ale dokładny ich przebieg oraz amplituda wahań w dłuższym okresie czasu nie są możliwe do przewidzenia.

W związku z tym zdaniem pozwanego Banku, tym bardziej nie ma podstaw do twierdzenia, że bank uchybił obowiązkowi informacyjnym i powinien był uprzedzić stronę powodową o tym, że kurs (...) ulegnie tak znacznemu podwyższeniu, ponieważ nie ma podstaw do przyjęcia, że w chwili, gdy na skutek niezależnych i obiektywnych czynników, do jakich zaliczyć należy nagły wzrost kursu waluty indeksacji, stosunek prawny w jakim się znajdował, zaczął być dla niego mniej opłacalny niż to pierwotnie zakładał. Cała natomiast argumentacja o tym, że Umowa zawiera niedozwolone klauzule, czy też może być uznana za nieważna, czemu pozwana konsekwentnie zaprzecza, wykreowana została na potrzeby przyjętej strategii procesowej i dążenia powódki do zmiany tego stosunku prawnego z zachowaniem wyłącznie płynących z niego korzyści.

Pozwany podniósł, iż zgodnie z umową do przeliczenia rat kredytu zastosowanie miał kurs obiektywny, niezależny od Banku, a to kurs sprzedaży ustalany przez NBP i znany kredytobiorcy z co najmniej jednodniowym wyprzedzeniem. Pozwany wyjaśnia, że w żadnej mierze nie bierze udziału w kwotowaniach prowadzonych przez NBP celem ustalenia kursów średnich, kupna i sprzedaży, przez co w żaden sposób nie miał wpływu na wysokość tych kursów. Zasady ich ustalania zaś wynikają z procedur niezależnych od Banku, i to procedur powszechnie dostępnych. Odnośnie stosowania dwóch kursów w umowie - strona powodowa była w umowie informowana o tej okoliczności, wobec czego nieprawdziwe jest twierdzenie pozwu o „ukrytej prowizji”.

Zastosowanie w umowie dwóch kursów tj. kupna i sprzedaży wynika z istoty umowy kredytu nominowanego do (...), jest w pełni uzasadnione rodzajem umowy, w tym gospodarczego jej charakteru.

Jak wcześniej podnosił pozwany - finansowanie kredytów nominowanych do (...) następowało również przy zastosowaniu kursu kupna i sprzedaży tej waluty. Zastosowanie w umowie powódki kursu średniego waluty stałoby w sprzeczności z obowiązującą Bank zasadą płynności płatniczej.

Pozwany wyjaśnił także, że do indeksacji kredytu doszło jedynie w momencie uruchomienia kredytu. Indeksacja kredytu ma bowiem charakter jednorazowy. Przedmiotem świadczenia kredytobiorcy jest bowiem niezmienna w czasie suma jednostek pieniężnych wyrażonych w walucie wymiennej ((...)), zmienna jest jedynie ich wartość w przeliczeniu na złotówki.

Przeliczenie kredytu z (...) na PLN przy spłacie nie jest waloryzacją raty, tylko określeniem sposobu spełnienia świadczenia w złotych długu wyrażonego w (...), tj. raty wskazanej w harmonogramie spłat w (...).

Zdaniem pozwanego, powódce nie przysługuje interes prawny w wywiedzeniu powództwa o ustalenie, jak i nie może żądać ustalenia nieważności umowy. Ewentualne unieważnienie umowy kredytu będzie niekorzystne dla konsumenta, który będzie zobowiązany do zwrotu świadczenia otrzymanego od banku.

W ramach rozliczenia dokonanych przez strony świadczeń według przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu pozwany powinien otrzymać zwrot kapitału kredytu faktycznie wypłaconego oraz wartość świadczonej usługi finansowej (czyli udostępnienia środków pieniężnych do korzystania przez określony czas bez domagania się ich zwrotu). Wartość ta powinna być obliczona w oparciu o średnią cenę kredytu w walucie polskiej (gdyż takie środki faktycznie otrzymał kredytobiorca przy uruchomieniu kredytu), czyli w oparciu o wskaźnik WIBOR, za okres rzeczywistego wykorzystania kredytu.

Pozwany kwestionował możliwość uznania umowy kredytu za nieważną i z ostrożności procesowej i **na wypadek unieważnienia przez Sąd Umowy kredytu** pozwany podnosił **ewentualny zarzut potrącenia** wierzytelności powódki o zapłatę dochodzonej w niniejszej sprawie kwoty z wzajemną wierzytelnością pozwanego o zwrot kwoty udzielonego powódce kredytu, to jest kwoty 250.000.00 złotych oraz wierzytelności pozwanego z tytułu tzw. wynagrodzenia z korzystania z kapitału, tj. kwoty 95.888,42 złotych, czyli łącznie kwoty 345.888,42 złotych.

Pozwany podniósł także z ostrożności procesowej i **na wypadek unieważnienia przez Sąd umowy kredytu oraz nieuwzględnienia przez Sąd z jakiegokolwiek powodu ewentualnego zarzutu potrącenia, ewentualny zarzut zatrzymania** kwoty 250.000.00 złotych stanowiącej roszczenie pozwanego w stosunku do powoda o **zwrot kwoty** udzielonego powódce kredytu oraz kwoty 95.888,42 złotych stanowiącej roszczenie pozwanego o zwrot tzw. wynagrodzenia z tytułu korzystania z kapitału, czyli łącznie kwoty 345.888,42 złotych.

Umowa kredytu indeksowanego do waluty obcej była prawnie dopuszczalna nawet przed wejściem w życie ustawy z dnia 29 lipca 2011 roku o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 roku Nr 165, poz. 984) tzw. Ustawy antyspreadowej, a po wejściu w życie wspomnianej nowelizacji prawa bankowego taki typ umowy został explicite w art. 69 Prawa bankowego dopuszczony jako możliwy wariant umowy kredytu. Również (...) w swoim orzecznictwie nie kwestionuje samej zasady udzielania kredytów indeksowanych do waluty obcej.

Kredyt indeksowany do waluty obcej nie jest kredytem złotowym. Należy wyraźnie rozróżnić walutę zobowiązań wynikających z zawarcia Umowy kredytu (to jest walutę kredytu) od waluty spełnienia świadczenia, tj. waluty w jakiej dokonywano uruchomienia (wypłaty) kredytu oraz spłat rat kapitałowo- odsetkowych. Walutą zobowiązania kredytowego była i jest waluta obca.

(k.67-106)

Ostatecznie na rozprawie w dniu 19 listopada 2021 roku pełnomocnicy stron poparli swoje dotychczasowe stanowiska w sprawie.

(k.257)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Dnia 11 września 2008 r. pomiędzy (...) Bank S.A. z siedzibą w W., którego następcą prawnym jest aktualnie (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W., a powódką została podpisana umowa kredytu na cele mieszkaniowe (...) Nr (...).

Przedmiotem umowy był kredyt indeksowany jednakże w treści umowy został określony jako „kredyt denominowany (waloryzowany)” udzielony w złotych w kwocie 250.000,00 zł. Okres kredytowania został określony od dnia 11 września 2008 r. do dnia 15 września 2038 r. Oprocentowanie kredytu w dniu zawarcia umowy zostało ustalone na poziomie 5,15 % w stosunku rocznym.

Zgodnie z § 8 ust.10 i 11 rzeczywista roczna stopa oprocentowania kredytu w dniu zawarcia umowy wynosiła 5,74%, a całkowity koszt kredytu w dniu zawarcia umowy wynosił 264.798,04 zł (szacunkowa łączna kwota wszystkich kosztów, opłat i prowizji na dzień zawarcia umowy wynosiła 277.419,61 zł - ust. 13 ww. postanowienia).

Kredyt w wysokości 250.000,00 zł został wypłacony w dwóch transzach w dniu 18 września 2008 roku oraz 27 lutego 2009 roku. Kredyt został udzielony na 30 lat, czyli na 360 miesięcy.

(dowód: umowa kredytu na cele mieszkaniowe (...) Nr (...) k.43-45, aneks nr (...) do umowy k.46-46 v.,)

Umowa posługuje się następującymi zapisami dotyczącymi waloryzacji kwoty udzielonego kredytu oraz sposobu przeliczania poszczególnych rat:

§ 2 ust. 1 umowy: „(...) Bank udziela kredytobiorcy kredytu w kwocie 250 000,00 zł denominowanego (waloryzowanego) w walucie (...) na okres 360 miesięcy od dnia 11- 09-2008 do dnia 15-09-2038 (ostateczny termin spłaty kredytu) na zasadach określonych w umowie i O W KM...”.

§ 2 ust. 2 umowy: „ Kwota kredytu denominowanego (waloryzowanego) w (...) lub transzy kredytu zostanie określona według kursu kupna dewiz dla wyżej wymienionej waluty zgodnie z „Tabelą kursów” obowiązującą w banku w dniu wykorzystania kredytu lub transzy kredytu”.

§ 4 ust la. „Każda transza kredytu wykorzystywana jest w złotych, przy jednoczesnym przeliczeniu kwoty kredytu według kursu kupna dewiz dla (...) zgodnie z Tabelą kursów obowiązującą w Banku w dniu wykorzystania danej transzy.”

§ 9 ust. 2 zdanie 2-4: „Wysokość rat kapitałowo-odsetkowych określana jest w (...). Spłata rat kapitałowo-odsetkowych dokonywana jest w złotych po uprzednim przeliczeniu rat kapitałowo-odsetkowych według kursu sprzedaży dewiz dla (...) zgodnie z (...) obowiązującą w Banku w dniu spłaty. Wysokość rat kapitałowo-odsetkowych w złotych zależy od wysokości kursu sprzedaży dewiz dla (...) obowiązującego w banku w dniu spłaty, a tym samym zmiana wysokości w/w kursu waluty ma wpływ na ostateczną wysokość spłaconego przez Kredytobiorcę kredytu.”

(dowód: umowa kredytu na cele mieszkaniowe (...) Nr (...) k.43-45, aneks nr (...) do umowy k.46-46 v.,)

Powódka spłaca kredyt od 18 września 2008 roku (termin płatności pierwszej raty) do chwili obecnej. W okresie od dnia zawarcia umowy, tj. 11 września 2008 roku do 6 stycznia 2021r. powódka uiściła na rzecz pozwanego z tytułu realizacji przedmiotowej umowy łącznie kwotę 198.086,47 złotych.

(dowód: zaświadczenie z 7 stycznia 2021 r. określające termin wypłaty kredytu, zawierające wykaz zmian oprocentowania w okresie od 11 września 2008 roku do 6 stycznia 2021 roku oraz historia spłat rat kapitałowo-odsetkowych w okresie od 11 września 2008 roku do 6 stycznia 2021 roku wraz z harmonogramem spłat k.47-53)

Powódka potrzebowała środków finansowych na cele mieszkaniowe.

Była zainteresowana kredytem w PLN. W rozmowie z przedstawicielem pozwanego banku powódka uzyskała zapewnienie, że frank szwajcarski jest na tyle mocną walutą, że nie powinno być większych wahań kursu, nie zwracano jej uwagi na jakiegokolwiek ryzyka.

Powódce nie przedstawiono dla porównania oferty kredytu złotówkowego, nie badano jej zdolności kredytowej dla takiego kredytu. Nikt z przedstawicieli banku nie tłumaczył powódce co to jest indeksacja, na czym polega ten mechanizm i jaki jest jego wpływ na umowę, wysokość zobowiązania kredytowego oraz wysokość rat kapitałowo-odsetkowych. , podpisując umowę nie miała wiedzy, że do rozliczania będą stosowane dwa różne kursy (...), tj. kurs kupna i kurs sprzedaży. Powódka otrzymała przygotowany przez pozwany bank dokument umowy do podpisania, nie negocjowała indywidualnie żadnych postanowień umowy.

(dowód: nagranie audio-video z dnia 19 listopada 2021 roku zeznania powódki 00:10:00- 00:19:45 **k.256 v., 257)**

Dokonując powyższych ustaleń faktycznych Sąd oparł się przede wszystkim na przedłożonych przez stronę powodową dokumentach, tj.umowie kredytowej oraz stanowiących jej integralną część załącznikach oraz zeznaniach powódki, które Sąd uznał za w pełni wiarygodne.

Sąd pominął wniosek dowodowy o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego, uznając iż dowód ten jest nieistotny dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Jak również wniosek dowodowy w postaci zeznań świadków: M. Ś. i I. K., którzy przedstawiliby wiedzę teoretyczną odnośnie tego, jak powinna wyglądać procedura zawierania kredytów denominowanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie w zakresie żądania ustalenia nieważności umowy kredytu na cele mieszkaniowe (...) Nr (...) zawartej w dniu 11 września 2008r. pomiędzy powódką K. S., a (...) Bankiem Spółką Akcyjną z siedzibą w W., obecnie (...) Bank Spółka Akcyjna w W..

Umowa kredytu hipotecznego zawarta pomiędzy stronami była umową kredytu tzw. indeksowanego. Umowa kredytu indeksowanego stanowi szczególny rodzaj umowy kredytu bankowego, w której kredyt zostaje udzielony i wypłacony w walucie polskiej, a rozliczany w walucie obcej.

Strony umawiają się bowiem, że kwota kapitału kredytu wyrażono początkowo w walucie polskiej zostanie – w drodze indeksacji – przeliczona na walutę obcą i oprocentowana w sposób właściwy dla tej waluty.

W związku z tym w miejsce pierwotnego zobowiązania do zwrotu wskazanej w umowie kwoty wyrażonej w złotych powstaje zobowiązanie do zwrotu równowartości tej kwoty w walucie indeksacji. Zobowiązanie kredytobiorcy stanowi kwota wyrażona w walucie obcej i od tej kwoty naliczane są należne bankowi odsetki.

Powódka zarzucała, że wprowadzony do umowy mechanizm indeksacji stanowi niedozwoloną klauzulę umowną.

Pozwany Bank nie kwestionował faktu zawarcia z powódką umowy kredytu hipotecznego indeksowanego do (...) oraz posiadania przez powódkę statusu konsumenta. Negował jednak niedozwolony charakter mechanizmu indeksacji przewidzianego w umowie.

W ocenie Sądu należy uznać, iż konstrukcja kredytu indeksowanego jest sprzeczna z właściwością (naturą) stosunku prawnego. W przedmiotowej umowie połączono stosunek prawny wynikający z art. 69 Prawa bankowego – regulacja umowy kredytu z klauzulą waloryzacyjną określoną w art. 358¹ § 2 k.c. Sprzeczne z właściwością - naturą stosunku zobowiązaniowego są zasady ustalania zobowiązania kredytobiorcy oraz zasady ustalania jego świadczenia. Zasadnie wskazuje powódka, iż wprowadzenie indeksacji do umowy kredytowej doprowadziło do umieszczenia w umowie elementów niedoregulowanych, nieweryfikowanych, co musi prowadzić do uznania tak skonstruowanej umowy za nieważną. W przedmiotowej umowie kredytowej kwota kredytu dla pozwanego stanowi inną wartość i jest określona inną walutą niż kwota kredytu dla konsumenta. Kwota kredytu dla pozwanego jest określona nominalnie i znana w momencie podpisywania umowy. Kwota kredytu - zobowiązanie konsumenta została jedynie pośrednio uregulowana w umowie (poprzez odwołanie do kursu kupna (...) z tabeli kursowej banku), nie jest znana w momencie podpisania umowy oraz nie wyznacza realnego maksymalnego pułapu wysokości zobowiązania kredytobiorcy w

zakresie kwoty kapitału. Ostateczna wartość majątkowa zobowiązania kredytobiorcy jest określona dopiero w chwili spłaty kredytu. W rzeczywistości zatem konsument nie zna wysokości swojego zobowiązania nie tylko w momencie podpisania umowy, ale także w momencie wypłaty transz kredytu i określenia kwoty zadłużenia w (...). Podanie kwoty zadłużenia w (...) nie oznacza bowiem, że konsument wiedział do czego jest zobowiązany. Mógł bowiem wykonywać to zobowiązanie jedynie przez zapłatę w PLN, która jest zmienna w czasie w zależności od kursu (...), ale też zależna od wyznaczonego przez bank kursu w Tabeli kursowej. Wobec powyższego zasadne jest twierdzenie powoda, iż przedmiotowa umowa nie określa zobowiązania kredytobiorcy, rzeczywistej kwoty kredytu, waluty kredytu i zasad spłaty kredytu. Powoduje to, iż umowa o kredyt indeksowany prowadzi do obejścia przepisów prawa bankowego, w szczególności art. 69 Prawa bankowego. Sankcja za zawarcie umowy nieokreślającej wymaganego przez ustawodawcę minimum jest nieważność umowy. Indeksacja stanowiąca bowiem główny przedmiot umowy, jest sprzeczna, jak zasadnie wskazuje strona powodowa, z zasadą nominalizmu świadczeń pieniężnych oraz art. 69 prawa bankowego. Wprowadza nieograniczone, jednostronne ryzyko walutowe po stronie konsumenta bez mechanizmów zabezpieczających w umowie, stosuje dwa różne kursy w obrębie jednej umowy.

Kolejnym argumentem uzasadniającym uznanie przedmiotowej umowy za nieważną jest zamieszczenie w jej treści postanowień zawierających niedozwolone klauzule umowne.

Ocena zasadności powództwa w niniejszej sprawie wymaga oceny zapisów umowy zawierających klauzule przeliczeniowe w kontekście normy z art. 385¹ § 1 k.c. Zgodnie z powyższym przepisem postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenie stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Zgodnie z zapisem § 2 powyższego przepisu jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie.

Powyzsza regulacja prawna winna być przy tym interpretowana w sposób zgodny z prawem wspólnotowym, tj. przede wszystkim z Dyrektywą Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. U. UE L 1993/95/29). Z art. 3 i 5 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, a także z pkt 1 lit j i l oraz pkt 2 lit. b i d załącznika do tej dyrektywy wynika, że „do celów przestrzegania wymogu przejrzystości zasadnicze znaczenie ma kwestia, czy umowa wskazuje w sposób przejrzysty powody i specyfikę mechanizmu przeliczania waluty obcej, a także związek między tym mechanizmem, a mechanizmem przewidzianym w innych warunkach dotyczących uruchomienia kredytu, tak aby konsument mógł przewidzieć, w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria, wpływające dla niego z tego faktu konsekwencje ekonomiczne”.

Zwrot „w innych warunkach” oznacza, że w momencie zawarcia umowy, konsument powinien móc przewidzieć to, co będzie w momencie spłaty poszczególnych rat miesięcznych. Ocena świadomości konsumenta przy zawieraniu umowy jest możliwa jedynie w ramach kontroli incydentalnej, a wszelkie wątpliwości co do spełnienia przez bank wymogu przejrzystości powinny być interpretowane na korzyść konsumenta.

W świetle powyższych regulacji, aby określone postanowienie umowy mogło zostać uznane za „niedozwolone postanowienie umowne” (abuzywne, czy też nieuczciwe w rozumieniu dyrektywy 93/13), spełnione muszą zostać następujące warunki: 1) zawarcie umowy z konsumentem, 2) brak indywidualnego uzgodnienia postanowienia umownego, 3) postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, 4) postanowienie sformułowane w sposób jednoznaczny nie dotyczy „głównych świadczeń stron”.

Dokonując analizy łączącej strony umowy kredytowej w ocenie Sądu należy przyjąć że z uwagi na to, iż w wykonaniu opisaną wyżej umowy nie doszło do transferu wartości dewizowych, umowy łączącej strony nie można określić, jako umowy o kredyt walutowy. Kredyt udzielony powódce był tylko waloryzowany do kursu franka szwajcarskiego ((...)). Kwota kredytu obejmowała 250.000,00 zł PLN, które faktycznie wypłacono powódce w dwóch transzach.

Pozwany przekazał powódce wskazaną kwotę PLN, stanowiącą równowartość określonej ilości franków szwajcarskich. Wartość ta była ustalona w odniesieniu do ceny franka szwajcarskiego obowiązującej w banku w dniu wypłaty kredytu. Powódka miała natomiast spłacać kredyt w złotych, według ceny sprzedaży franka szwajcarskiego, obowiązującej w banku w dniu wpłacenia konkretnej raty. Wartość kredytu wyrażona została w złotych. Podobnie wypłata kwoty kredytu. Włączenie do postanowień umowy kredytu klauzul waloryzacyjnych skutkowało tym, że wysokość zobowiązania powódki (wyrażonego w walucie polskiej) została zmodyfikowana innym miernikiem wartości, przełamując zasady takie, jak nominalizm i określoność świadczenia. Uruchomienie kredytu nastąpiło w złotych polskich według kursu kupna, natomiast spłata kredytu ustalana była w oparciu o kurs sprzedaży. Zdaniem Sądu, takie zastrzeżenie zawarte w umowie stanowi nadto rodzaj ukrytej prowizji banku. Kredytobiorca, zaciągając i spłacając kredyt, nawet tego samego dnia i przy niezmiennym kursie waluty, zobowiązany byłby bowiem do spłaty wyższej kwoty, aniżeli pożyczylby. Przyjęte w umowie stron klauzule przeliczeniowe nie wskazywały przy tym obiektywnych czynników ustalania kursu walutowego.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, iż zawarte w zapisach Umowy kredytu: § 2 ust. 1, § 2 ust. 2, § 4 ust. 1a, § 9 ust. 2 postanowienia określające klauzule przeliczeniowe są niedozwolonymi postanowieniami umownymi w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. i jako takie nie wiążą stron i w istotny sposób wpływają na ważność umowy kredytowej.

Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, zaś kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. W ocenie Sądu, należy przyjąć, że opisane wyżej klauzule waloryzacyjne (odniesienie do innej waluty) i tzw. spready (różne kursy tej waluty) „określają główne świadczenia stron” umowy kredytu bankowego (indeksowanego) w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Odnoszą się one bowiem bezpośrednio do samych elementów przedmiotowo istotnych umowy kredytu bankowego, tj. do oddania i zwrotu podstawowej sumy kredytowej (wyrażonej w złotych).

Bezspornym w ocenie Sądu, że powódka zawierając umowę kredytową była konsumentem w rozumieniu art. 22¹ k.c.

Z okoliczności zawarcia umowy wynika, że sporne, kwestionowane przez powódkę, postanowienia nie zostały indywidualnie z nim uzgodnione. Umowę zawarto jako ramową, z wykorzystaniem wzorca banku. Sporne klauzule nie były przedmiotem negocjacji, tymczasem kształtują prawa i obowiązki powódki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy, rozumiane, jako nieusprawiedliwiona dysproporcja praw i obowiązków. Zachowania stron stosunku prawnego, także w fazie poprzedzającej zawarcie umowy, powinny zaś uwzględniać takie wartości, jak: uczciwość, zaufanie, lojalność, rzetelność. Im powinny odpowiadać postanowienia umów, które kształtują prawa i obowiązki konsumenta. Cytowane wyżej klauzule nie pozwalają na realizację takich wartości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 26 lipca 2017r., I ACa 143/17).

Sąd podziela przy tym w pełni argumentację zawartą w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2019r. w sprawie II CSK 19/18, gdzie Sąd Najwyższy wskazał, iż: „przyjmuje się, że postanowienie umowne jest sprzeczne z dobrymi obyczajami, jeżeli kontrahent konsumenta, traktujący go w sposób sprawiedliwy, słuszny i uwzględniający jego prawnie uzasadnione roszczenia, nie mógłby racjonalnie spodziewać się, iż konsument ten przyjąłby takie postanowienie w drodze negocjacji indywidualnych. Natomiast w celu ustalenia, czy klauzula rażąco narusza interesy konsumenta, należy wziąć przede wszystkim pod uwagę, czy pogarsza ona jego położenie prawne w stosunku do tego, które, w braku odmiennej umowy, wynikałoby z przepisów prawa, w tym dyspozytywnych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2018 r., III CZP29/17, OSNC 2019, nr 1, poz. 2). Rażąco naruszenie interesów konsumenta oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję, na niekorzyść konsumenta praw i obowiązków wynikających z umowy, skutkujące niekorzystnym ukształtowaniem jego sytuacji ekonomicznej oraz jego nierzetelne traktowanie (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2006 r., I CK 297/05, nie publ., z dnia 15 stycznia 2016 r., I CSK 125/15, OSNC -ZD 2017, nr 1, poz. 9; z dnia 27 listopada 2015 r., I CSK 945/14, nie publ., z dnia 30 września 2015 r., I CSK 800/14, nie publ., z dnia 29 sierpnia 2013 r. I

CSK 660/12, nie publ.). Sporna umowa kredytu została zawarta przed zmianą ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (jedn. tekst: Dz. U. z 2018 r., poz. 2187) dokonaną ustawą z dnia 29 lipca 2011 r. (Dz. U. Nr 165, poz. 984), którą wprowadzono uregulowania, iż umowa o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, powinna zawierać szczegółowe zasady określenia sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo -odsetkowych oraz zasady przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu (art. 69 ust. 2 pkt 4a pr. bank.) oraz, że w przypadku takich umów kredytu, kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kapitałowo-odsetkowych bezpośrednio w tej walucie (art. 69 ust. 3 pr. bank.). W kredycie denominowanym kwota kredytu jest wyrażona w walucie obcej, a zostaje wypłacona w walucie krajowej według klauzuli umownej opartej na kursie kupna waluty obcej obowiązującym w dniu uruchomienia kredytu, zaś w przypadku kredytu indeksowanego, kwota kredytu jest podana w walucie krajowej, ale zostaje przeliczona na walutę obcą według klauzuli umownej opartej również na kursie kupna tej waluty obowiązującym w dniu uruchomienia kredytu. W obu rodzajach kredytu kredytobiorca jest zobowiązany spłacać raty w walucie krajowej na podstawie klauzuli przeliczeniowej zgodnie z bieżącym kursem sprzedaży waluty obcej określonym przez bank-kredytodawcę. W orzecznictwie Sądu Najwyższego w odniesieniu do kredytów zawieranych przed tą nowelizacją prawa bankowego zostało już wyjaśnione, że dopuszczalne jest zaciągnięcie zobowiązania kredytowego w walucie obcej z równoczesnym zastrzeżeniem, że wypłata i spłata kredytu będzie dokonywana w walucie krajowej, z tym że tego rodzaju zastrzeżenie dotyczy wyłącznie sposobu wykonania zobowiązania, a zatem nie powoduje zmiany waluty wierzytelności (por. wyrok z dnia 25 marca 2011 r., IV CSK 377/10, nie publ. oraz z dnia 29 kwietnia 2015 r., VCSK 445/14, nie publ.). Jednak mechanizm ustalania przez bank kursów waluty, który pozostawia bankowi swobodę, jest w sposób oczywisty sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta, a klauzula, która nie zawiera jednoznacznej treści i przez to pozwala na pełną swobodę decyzyjną przedsiębiorcy w kwestii bardzo istotnej dla konsumenta, dotyczącej kosztów kredytu, jest klauzulą niedozwoloną w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. (por. wyrok z dnia 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, nie publ.). Do celów przestrzegania przez przedsiębiorcę w stosunku do konsumenta wymagania przejrzystości zasadnicze znaczenie ma to, czy umowa wskazuje w sposób jednoznaczny powody i specyfikę mechanizmu przeliczania waluty, tak by konsument mógł przewidzieć, na podstawie transparentnych i zrozumiałych kryteriów, wynikające dla niego z tego faktu konsekwencje ekonomiczne (zob. uzasadnienie wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 30 kwietnia 2014 r., nr C -26/13, sprawa Árpád Kásler, Hajnalka Káslernè Rábai przeciwko OTP Jelzálóbank Zrt). Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy indeksacja prowadząca do zmiany wysokości świadczenia zobowiązanego stanowi w istocie wariant waloryzacji sądowej, mając zatem zastosowania do niej przesłanki określone w art. 358¹ § 3 k.c. nakazujące rozważenie interesów stron i zasad współżycia społecznego w określaniu zmiany wysokości umownego świadczenia (por. uzasadnienie wyroku z dnia 1 marca 2017r., IV CSK 285/16, nie publ.).”

W ocenie Sądu nie można uznać za zgodnego z wymogami dobrej wiary postanowienia umowy stanowiącego podstawę do obciążenia ryzykiem kursowym kredytobiorcę, jeżeli taki kredytobiorca poprzez treść projektu umowy: nie został uświadomiony, że ze skorzystaniem z kredytu wiąże się nieograniczone i nieprzewidywalne ryzyko kursowe, które może doprowadzić do sytuacji, gdy spłata kredytu będzie przerastać możliwości ekonomiczne kredytobiorcy; nie zapoznał się z symulacją obrazującą wzrost kosztów obsługi spłaty kredytu i samego zadłużenia kredytowego w sytuacji silnej deprecjacji złotówki i wzrostu oprocentowania, aby mógł sobie uświadomić – w oparciu o konkretne liczby i kwoty – jakie grozić mu będzie zadłużenie oraz koszty obsługi spłaty kredytu w przypadku „zmaterializowania się” ryzyka kursowego.

Treść łączącej strony umowy nie spełnia powyższych wymogów. W treści umowy brak jest informacji, które rzeczywiście uświadamiałyby powódce jako kredytobiorcy skalę ryzyka kursowego i wpływ znaczącego wzmocnienia się waluty (...) i wzrostu oprocentowania na wysokość zadłużenia, rat kredytowych i obsługi spłaty kredytu.

Rażące naruszenie interesów konsumenta wynika natomiast przede wszystkim z nierównomiernego rozłożenia ryzyka kursowego, przejawiającego się w przerzuceniu praktycznie całego ryzyka na kredytobiorcę, co było generowane przez klauzule wyliczające należności. Na skutek tych postanowień wymagalne należności powódki zostało uzależnione od bieżącego kursu (...). Powódka została wystawiona na nieograniczone ryzyko kursowe, podczas, gdy ryzyko kursowe

Banku, gdyby nawet nie zabezpieczył się przed nim, co najwyżej teoretycznie ograniczało się do spadku kursu (...)/ PLN do poziomu zerowego.

W świetle przedstawionej powyżej argumentacji należy wskazać, iż o niedozwolonym charakterze Klauzul Przeliczeniowych świadczy nie tylko arbitralne prawo Banku do ustalania przez siebie kursów (...)/PLN, ale przede wszystkim przerwaniem na powódkę ryzyka kursowego, o którego potencjalnych negatywnych skutkach i ich skali oraz prawdopodobieństwie wystąpienia, powódka nie została uświadomiona przez Bank.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, iż zawarte **w zapisach Umowy kredytu: § 2 ust. 1, § 2 ust. 2, § 4 ust. 1a, § 9 ust. 2** postanowienia określające klauzule przeliczeniowe są niedozwolonymi postanowieniami umownymi w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Wobec powyższego należy rozważyć, jaki skutek dla ważności umowy ma wyeliminowanie powyższych klauzul przeliczeniowych, czy łącząca strony umowa kredytowa pozbawiona klauzul waloryzacyjnych może nadal skutecznie funkcjonować w obrocie.

W ocenie Sądu przedmiotowa umowa kredytowa pozbawiona mechanizmu indeksacji jest umową, która nie może nadal skutecznie funkcjonować w obrocie. Podzielając argumentację zawartą w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2019r. (V CSK 382/18), należy wskazać, iż zastrzeżone w umowie kredytu złotowego indeksowanego do waluty obcej klauzule kształtujące mechanizm indeksacji, określają główne świadczenie kredytobiorcy. Indeksacja jest elementem przedmiotowo istotnym dla tego rodzaju umów. Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, zaś kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. W ocenie Sądu zasadnym jest przyjęcie, że opisane wyżej klauzule waloryzacyjne (odniesienie do innej waluty) i tzw. spready (różne kursy tej waluty) „określają główne świadczenia stron” umowy kredytu bankowego (indeksowanego) w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Odnoszą się one bowiem bezpośrednio elementów przedmiotowo istotnych umowy kredytu bankowego. Odwołując się do argumentacji przedstawionej w uzasadnieniu przywołanego powyżej orzeczenia Sądu Najwyższego o zaniknięciu ryzyka kursowego można mówić, gdy na skutek eliminacji niedozwolonych klauzul kształtujących mechanizm indeksacji, dojdzie do przekształcenia kredytu złotowego indeksowanego do waluty obcej w zwykły (tzn. nieindeksowany) kredyt złotowy, oprocentowany wg stawki powiązanej ze stawką LIBOR. Jednakże tak daleko idące przekształcenie umowy prowadzi do powstania umowy o odmiennej istocie i charakterze. Oznacza to, że po wyeliminowaniu klauzul indeksacyjnych, utrzymanie umowy o charakterze zamierzonym przez strony nie jest możliwe, co przemawia za jej całkowitą nieważnością.

Stwierdzenie abuzywności postanowień umownych powoduje zatem, w ocenie Sądu, że przedmiotowa umowa jest nieważna *ex tunc* i *ex lege*. Eliminacja ze stosunku prawnego postanowień uznanych za abuzywne prowadzi bowiem do zniweczenia całego stosunku prawnego.

Powódka, wbrew twierdzeniom pozwanego, ma interes prawny w żądaniu ustalenia nieważności łączącej go z pozwanym umowy kredytowej, niezależnie od zasadności zgłoszonego żądania zasądzenia zwrotu nienależnego świadczenia. Strony łączy bowiem stosunek prawny o charakterze długoterminowym, który nie został jeszcze, zgodnie z jego treścią wykonany. Stwierdzenie nieważności umowy przesądza w sposób ostateczny o braku obowiązku spełniania świadczeń na rzecz banku w przyszłości, daje zatem podstawę do zaprzestania spłaty kolejnych rat kredytu. Ustalające orzeczenie Sądu usuwa więc wątpliwości co do istnienia stosunku prawnego wynikającego z umowy i zapobiega dalszemu sporowi o roszczenia Banku wynikające z umowy.

Mając powyższe na uwadze Sąd na podstawie art. 189 k.p.c. orzekł jak w punkcie pierwszym sentencji wyroku.

Uznanie klauzul przeliczeniowych za postanowienia niedozwolone skutkuje uznaniem łączącej strony umowy za nieważną i koniecznością rozliczenia świadczeń wzajemnie spełnionych przez strony. Skutkiem uznania spornej

umowy za nieważną jest obowiązek zwrotu przez obie strony tego, co sobie nawzajem świadczyły wobec odpadnięcia podstawy prawnej świadczenia – art. 410 k.c.

Powódka spłaca kredyt od 18 września 2008 roku (termin płatności pierwszej raty) do chwili obecnej. W okresie od dnia zawarcia umowy, tj. 11 września 2008 roku do 6 stycznia 2021r. powódka uiszczała na rzecz pozwanego z tytułu realizacji przedmiotowej umowy łącznie kwotę 198.086,47 złotych.

Powódka w niniejszej sprawie sformułowała roszczenie o zapłatę dwóch alternatywnych kwot:

- kwoty 156.768,46 PLN w przypadku uznania umowy za nieważną. Powyższa kwota stanowi zwrot części kwoty nienależnie pobranych świadczeń od dnia 15 lipca 2011 roku do dnia 15 grudnia 2020 roku. Na dzień 15 grudnia 2020 r. powódka spłaciła łącznie 198 086,47 PLN,

- następnie ewentualnie kwoty 65.987.04 PLN (mającej stanowić różnicę pomiędzy wysokością faktycznie zapłaconych przez nią rat, a wysokością rat, które jej zdaniem były pozwanemu bankowi należne). Wiąże się to z żądaniem zapłaty w przypadku gdyby Sąd uznał, iż klauzule indeksacyjne w przedmiotowej umowie są nieważne, a co za tym idzie doszłoby do zmiany w skutek tego podstawy naliczania odsetek i kapitału. Powyższa kwota została wskazana w oparciu o wyliczenie przygotowane przez analityka na zlecenie powódki.

W zasadzie zatem usprawiedliwione jest roszczenie powódki o zapłatę kwoty odpowiadającej sumie uiszczonych rat (powódka żądała zapłaty kwoty 156.768,46 zł).

Jednocześnie jednak pozwany Bank podniósł zarzut potrącenia z przysługującej mu wierzytelności w wysokości udzielonego kredytu, tj. 250.000,00 złotych oraz wierzytelności pozwanego z tytułu tzw. wynagrodzenia z korzystania z kapitału, tj. kwoty 95.888,42 złotych, czyli łącznie kwoty 345.888,42 złotych.

Tak jak w przypadku świadczenia powódki, świadczenie Banku, wobec uznania umowy za nieważną, jest nienależne, a konsekwencji powódka jest obowiązana do zwrotu otrzymanego kapitału.

Wierzytelności stron nadają się do potrącenia stosownie do warunków z art. 498 § 1 k.c., stanowiącego: gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. Nie ulega wątpliwości, że w niniejszej sprawie przedmiotem obu wierzytelności jest kwota pieniężna, obie wierzytelności są wymagalne i – jak wyjaśniono wyżej – nie uległy przedawnieniu, w związku z czym mogą być dochodzone przed sądem.

Zgodnie z art. 499 k.c., potrącenia dokonuje się przez oświadczenie złożone drugiej stronie. Oświadczenie ma moc wsteczną od chwili, kiedy potrącenie stało się możliwe.

Pozwany złożył oświadczenie o potrąceniu wierzytelności w odpowiedzi na pozew. Stosownie do art. 61 § 1 k.c., oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią.

W przedmiotowej sprawie oświadczenie o potrąceniu zostało złożone nie bezpośrednio powódce, ale w piśmie doręczonym pełnomocnikowi powódki. Wobec powyższego należało uznać, iż oświadczenie o potrąceniu zostało skutecznie złożone wobec powódki.

Wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej (art. 498 § 2 k.c.). Wierzytelność powódki była niższa od wierzytelności pozwanego **w związku z czym uległa w całości umorzeniu, dlatego powództwo o zapłatę podlegało oddaleniu.**

W związku z powyższym, że powództwo o zapłatę zostało oddalone ewentualny **zarzut zatrzymania** kwoty 250.000.00 złotych stanowiącej roszczenie pozwanego w stosunku do powódki o zwrot kwoty udzielonego powódce kredytu oraz kwoty 95.888,42 złotych stanowiącej roszczenie pozwanego o zwrot tzw. wynagrodzenia z tytułu korzystania z kapitału, czyli łącznie kwoty 345.888,42 złotych **stał się niezasadny i został oddalony.**

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 zdanie 1 k.p.c. i wzajemnie zniósł koszty, ponieważ uwzględnione zostało jedno z żądań zawartych w pozwie, zaś pozostałe zostały oddalone, a zatem stopień przegrania sprawy przez każdą ze stron jest porównywalny.

SSO Renata Lech

ZARZĄDZENIE

1. Odnotować zwrot akt w kontrolce terminowości sporządzania uzasadnień;
2. Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron;

Dnia 17 grudnia 2021r.

SSO Renata Lech